

Indicatoren over de ziekenhuisverblijven en de spoedgevallen (samenvatting)

Het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn heeft de indicatoren over ziekenhuisverblijven en de spoedgevallen voor de periode 2008-2024 geactualiseerd¹. Deze indicatoren omvatten zowel klassieke hospitalisaties, dagopnames (chirurgisch en medisch) als ambulante spoedgevallen. Alle analyses hebben betrekking op Brusselaars (opgenomen in ziekenhuizen in Brussel en elders in België) met uitzondering van de indicator betreffende de woonplaats van de patiënt, die rekening houdt met ziekenhuisopnames in ziekenhuisvestigingen op het Brussels grondgebied (ongeacht of de patiënten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen of niet). De indicatoren worden gepresenteerd als absolute aantallen, percentages en aandeel en wanneer de gegevens beschikbaar zijn ook per leeftijd of gemeente. Een cartografie van de locatie van brusselse ziekenhuisvestigingen is ook beschikbaar. Deze indicatoren zijn berekend op basis van gegevens uit de Minimale Ziekenhuisgegevens (MZG).

Klassieke hospitalisaties en daghospitalisaties (medisch en chirurgisch) van de Brusselaars

Terwijl het aandeel van medische dagopnames van Brusselaars over de periode 2008-2019 globaal is gestegen (van ongeveer 110 naar 150 per 1 000 mannen en van ongeveer 130 naar 200 per 1 000 vrouwen), werd in 2020 een daling van deze aandelen (ongeveer 140 per 1 000 mannen en 170 per 1 000 vrouwen) vastgesteld.

Het aandeel van chirurgische dagopnames bleef relatief stabiel tussen 2008 en 2019 (bijna 40 chirurgische dagopnames per 1 000 mannen en bijna 45 per 1 000 vrouwen), maar daalde vervolgens tussen 2019 en 2020 tot ongeveer 30 chirurgische dagopnames per 1 000 inwoners, zowel bij mannen als bij vrouwen.

Op dezelfde manier daalde het aandeel van klassieke hospitalisaties tussen 2019 en 2020 (ongeveer 100 klassieke hospitalisaties per 1 000 mannen en 120 per 1 000 vrouwen) na een periode van stabiliteit tussen 2008 en 2019 (ongeveer 120 klassieke hospitalisaties per 1 000 mannen en 155 per 1 000 vrouwen).

In 2021 nam het saandeel van deze drie soorten ziekenhuisopnames weer toe : het aandeel van dagopnames (medisch en chirurgisch) bereikt een niveau vergelijkbaar met dat van vóór de pandemie, maar het aandeel van klassieke hospitalisaties bleven iets lager dan in 2019.

Tussen 2021 en 2024 stabiliseerden alle aandelen, met uitzondering van het aandeel van chirurgische dagopnames, die sinds 2023 weer gestegen is na de invoering van de hervorming die dagopnames bevordert voor chirurgische ingrepen.

Ongeacht het jaar, ligt het aandeel klassieke hospitalisaties en medische dagopnames voor mannen lager dan voor vrouwen. Voor chirurgische dagopnames zijn de genderverschillen zeer klein.

¹ Tabellen met alle indicatoren, inclusief een nota op hun ontwikkeling zijn beschikbaar via :
<https://www.vivalis.brussels/nl/informereren/indicatoren-van-het-observatorium/ziekenhuisverblijven-en-spoedgevallen>.



Gemiddelde verblijfsduur bij een klassieke hospitalisatie van Brusselaars

Terwijl de gemiddelde verblijfsduur voor mannen tussen 2008 en 2019 was afgenomen, van 9,2 dagen tot 7,8 dagen, steeg deze in 2020 tot 8,7 dagen en daalde vervolgens weer om zich tussen 2021 en 2024 te stabiliseren rond de 8 dagen. Voor vrouwen, voor wie de gemiddelde verblijfsduur tussen 2008 (9,2 dagen) en 2019 (7,7 dagen) eveneens was gedaald, bleef deze in 2020 over het geheel genomen stabiel (7,8 dagen) en daalde vervolgens verder (ongeveer 7,5 dagen tussen 2021 en 2024).

We willen erop wijzen dat naarmate de leeftijd hoger is de gemiddelde verblijfsduur toeneemt en dit vanaf 40 jaar voor mannen en 55 jaar voor vrouwen. Bovendien hebben patiënten jonger dan één jaar² een langere verblijfsduur dan oudere kinderen en adolescenten. Ook was de daling van de gemiddelde verblijfsduur (in absolute aantallen) tussen 2008 en 2024 het grootst voor de oudste leeftijdsgroep.

Bestemming bij het verlaten van het ziekenhuis na een klassieke hospitalisatie van Brusselaars

In 2024 keerde de overgrote meerderheid van de Brusselaars (89,2 %) na een klassieke hospitalisatie terug naar huis, 4,9 % ging naar een rust- of verzorgingstehuis, 2,8 % stierf, 2,8 % werd overgebracht naar een ander ziekenhuis en 0,3 % werd geïnstitutionaliseerd in een initiatief beschut wonen (IBW) of een psychiatrisch verzorgingstehuis (PVT). We willen erop wijzen dat het risico op overlijden en het risico om na een klassieke hospitalisatie in een rust- of verzorgingstehuis terecht te komen, sterk toeneemt met de leeftijd.

Passages via de spoeddienst van de Brusselaars

Hoewel het aandeel passages via de spoeddienst van de Brusselaars tussen 2008 en 2019 steeg (tot 452,8 passages via de spoeddienst per 1 000 mannen en 436,3 per 1 000 vrouwen), daalde het in 2020 als gevolg van de COVID-19-crisis tot 383,8 passages per 1 000 mannen en 365,4 per 1 000 vrouwen (cijfers die dicht bij die van 2008 lagen). In 2021 steeg dit aandeel opnieuw, maar pas in 2022 waren de cijfers vergelijkbaar met die van vóór de pandemie. Tussen 2022 en 2024 bleven de cijfers stabiel. De verschillen tussen mannen en vrouwen waren zeer klein.

Passages via de spoeddienst van Brusselaars na verwijzing door een arts

Het aandeel van passages via de spoeddienst na verwijzing door een arts³ van Brusselaars tussen 2008 en 2024 daalde van 10,7 % tot 7,0 %. Dit aandeel steeg tot 9,9 % in 2020. Deze terugslag in 2020 kan echter alleen worden waargenomen bij Brusselaars jonger dan 65 jaar.

Woonplaats van patiënten opgenomen in Brusselse ziekenhuizen

De meeste opnames in Brusselse ziekenhuizen zijn voor patiënten die in het Brussels Gewest wonen. In 2024 betroffen drie op vijf ziekenhuisopnames (alle types : klassieke hospitalisaties en dagopnames) in Brusselse ziekenhuizen Brusselse patiënten ; één op vijf betrof patiënten die in Vlaanderen wonen, en één op zes betrof Waalse patiënten. Bij de spoedopnames (ambulante spoedgevallen of alle passages via spoeddienst) gaat het om bijna drie op vier patiënten die in het Brussels Gewest wonen, bij iets minder dan één op vijf gaat het om Vlaamse patiënten en bij een klein deel (ongeveer 5 %) om patiënten die in het Waalse Gewest wonen. De proporties verschillen weinig van jaar tot jaar.

Aandeel van de verblijven van de Brusselaars in de ziekenhuisvestigingen in het Brussels Gewest

Wanneer Brusselaars worden opgenomen in een ziekenhuis, worden ze in verreweg de meeste gevallen opgenomen in een ziekenhuis gelegen in het Brussels Gewest. Van 2008 tot 2024 liggen deze percentages rond 95 % voor ziekenhuisopnames (alle types : klassieke hospitalisaties en dagopnames) en voor ambulante spoedgevallen.

² De verblijven omtrent geboorten met alleen een opname in de kraamafdeling zijn ('zonder complicaties' genaamd) zijn niet in de analyses meegenomen.

³ Betreft doorverwijzingen door de huisarts, de dokter van wacht, een gespecialiseerde arts van het ziekenhuis of een arts buiten het ziekenhuis met een verwijsbrief, na een telefonisch of mondeling contact.